

Урок 2.

Тема уроку: Українські землі у складі Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій і національне та соціальне становище.

Алгоритм вивчення теми:

1. Прочитати текст параграфу 2 підручника, виписавши в зошит незнайомі та нові терміни;
2. Ознайомитися з конспектом уроку;
3. Опрацювати карту “Адміністративно-територіальний устрій українських земель в першій половині XIX сторіччя”;
4. Виконати завдання в Листі самоконтролю.

Включення українських земель до складу Австрійської імперії розпочалося напочатку XVIII сторіччя з підкорення Закарпаття, а завершилось 1775 року включенням Буковини. Адміністративно-територіальний устрій також мав свої особливості.

Так, землі Галичини входили до Королівства Галичини та Лодомерії (Лодомерією австрійці називали Волинь), яке поділялось на округи (дистрикти); Буковина (до 1849 року) була окремою частиною цього Королівства. Натомість, Закарпаття було частиною Королівства Угорщина і поділялось на 4 комітати (жупи).

За соціальним статусом більшість українців були селянами.

Національний склад натомість був більш різноманітним.

Після входження українських земель до Австрійської імперії на них поширюється дія реформ Марії-Терезії та Йосифа II.

Реформи Марії Терезії та Йосифа II 1770–1780 рр.

» Аграрна	Скасування особистої залежності селян від поміщиків (1782). Надання селянам громадянських прав (одружуватися без згоди пана, переселятися, обирати професію, передавати майно в спадок тощо). Обмеження панщини трьома днями на тиждень (1786). Скасування панщини, заміна її чиншем (1789) (незабаром скасований).
» Релігійна	Запровадження свободи віросповідання (1781). Зрівняння в правах греко-католицького духівництва з римо-католицьким (1781). Підготовка священнослужителів державою: заснування греко-католицької семінарії у Відні (1774) для навчання руського духовенства («Барба-реум») (у 1783 р. її було переведено до Львова).
» Освітня	Відкриття світських шкіл державним коштом. Запровадження обов'язкової шкільної освіти дітей віком 6–13 років. Створення трикласних «тривіальних», чотирикласних «головних» та шестикласних «нормальних» шкіл. Запровадження навчання рідною мовою в однокласних парафіяльних школах. Закриття єзуїтської академії у Львові, відкриття натомість Львівського університету (1784). Відкриття при Львівському університеті Руського інституту («Студіум рутенум») з руською (українською) мовою викладання (1787).

Водночас в національній політиці австрійська влада надавала перевагу полякам на Галичині, румунам – на Буковині та мадярам (угорцям) на Закарпатті, нехтуючи інтересами українців.